

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף צז עמוד א

אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב: אין אומרים קידוש היום אלא על היין הראוי לינסך על גבי המזבח. למעוטי מאי? אילימא למעוטי יין מגתו, והא תאני ר' חייא: יין מגתו לא יביא, ואם הביא - כשר; וכיון דאם הביא כשר, אבן אפילו לכתחלה נמי! - דאמר רבא: סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום!

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף צז עמוד א

אין אומר קידוש היום כו' - משום הקריבהו נא לפחתך (מלאכי א) כדלקמן וביין הראוי לברך עליו בפה"ג קאמר דאע"ג דמברכין עליו בפה"ג לקידוש היום מיהא לא חשיב ולקמיה בא לפרש איזה יין בא למעט. יין מגתו - תירוש.

לא יביא - משום דכתיב הסך נסך שכו (במדבר כח) מידי דמשכו.

ואם הביא כשר - דליכא עיכובא אי נמי הסך נסך מכל מקום וכיון דלנסכים כשר בדיעבד לגבי קידוש חשיב לכתחלה דלא חמיר קידוש כניסוך.

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף צז עמוד ב

למעוטי מאי - מהני פסולים דהך ברייתא אתא רב למעוטי אילימא למעוטי יין קוסס אתא למימר דאין אומר עליו קידוש היום הא בורא פרי הגפן מברכין ואמאי הא פלוגתא דר' יוחנן וריב"ל היא לעיל / בבא בתרא / (דף צו) דלר' יוחנן חמרא הוא ואפי' לענין קידוש שפיר דמי דכיון דלגבי תרומה חשיב ליה יין הוא הדין לגבי קידוש דלא שניא קידוש מבורא פרי הגפן אלא לענין מיאוס כדלקמן משום הקריבהו נא לפחתך ולר' יהושע בן לוי חלא הוא ואפי' בורא פרי הגפן אין מברכין כדאמרן לעיל ואי ס"ל כר' יוחנן הכי ה"ל למימר מברכין עליו בורא פרי הגפן ואנא אמינא דהוא הדין לקידוש ואי כרבי יהושע בן לוי ס"ל הכי ה"ל למימר אין מברכין עליו אלא שהכל.

תוספות מסכת בבא בתרא דף צז עמוד א

אילימא למעוטי יין מגתו כו' - אין להוכיח מכאן דאין מבושל כשר לקידוש ומברכין עליו בפ"ה מדלא קאמר למעוטי יין מבושל דלאו ראייה היא דאפילו אין מקדשין עליו לא מצי למימר למעוטי יין מבושל דאם כן הוה ליה למימר אין מברכין עליו בפ"ה אבל יש להביא ראייה מירושלמי דשקלים ודערבי פסחים דאין גמור הוא דאמר התם ארבע כוסות שאמרו יוצאים ביין מבושל אלמא מקדשין איין מבושל ודלא כפרש"י והר"ש שכתבו דאין מבושל מברכין עליו שהכל דאישתני לגריעותא ואין להאריך כאן.

תלמוד בבלי מסכת מנחות דף פו עמוד ב

מתני'. מאין היו מביאין את היין? קדוחים ועטולין אלפא ליין, שניה להן בית רימה ובית לבן בהר וכפר סיגנא בבקעה. כל ארצות היו כשרות, אלא מיכן היו מביאין. אין מביאין לא מבית הזבלים ולא מבית השלחים ולא ממה שנזרע ביניהן, ואם הביא - כשר. אין מביאין הליסטיון, ואם הביא - כשר. אין מביאין ישן, דברי רבי, וחכמים מכשירין. אין מביאין לא מתוק ולא מעושן ולא מבושל, ואם הביא - פסול. ואין מביאין מן הדליות, אלא מן הרגליות ומן הכרמים העבודין. ולא כונסין אותו בחצבין גדולים אלא בחביות קטנות, ואינו ממלא את החבית עד פיה, כדי שיהא ריחו נודף. אינו מביא מפיה מפני

רש"י מסכת מנחות דף פו עמוד ב

לא מתוק - כשהוא מתוק מחמת עצמו כדמפרש בגמ' ענין אחר תירוש שלא עברו עליו ארבעים יום.

תוספות מסכת מנחות דף פז עמוד א

מתוק - לשון אחר פי' בקונטרס תירוש שלא עברו עליו ארבעים יום ולא יתכן דהא הכא קתני ואם הביא פסול ובפרק המוכר (גם זה שם). תני רבי חייא יין מגיתו לא יביא ואם הביא כשר ונראה כלשון אחר שפי' מתוק היינו מאליו ולא מחמת השמש.

משנה מסכת תרומות פרק ב

משנה ו

[ו] ותורמין זיתי שמן על זיתי כבש ולא זיתי כבש על זיתי שמן ויין שאינו מבושל על המבושל ולא מן המבושל על שאינו מבושל זה הכלל כל שהוא כלאים בחברו לא יתרום מזה על זה אפילו מן היפה על הרע וכל שאינו כלאים בחברו תרום מן היפה על הרע אבל לא מן הרע על היפה ואם תרום מן הרע על היפה תרומתו תרומה חוץ מן הזונין על החטים שאין אוכל והקישות והמלפפון מין אחד ר' יהודה אומר שני מינין:

משנה מסכת תרומות פרק יא

משנה א

[א] אין נותנין דבילה וגרוגרות לתוך המורייס מפני שהוא מאבדן אבל נותנין את היין למורייס ואין מפטמין את השמן אבל עושים את היין יינומלים אין מבשלים יין של תרומה מפני שהוא ממעיטו רבי יהודה מתיר מפני שהוא משביחו:

תלמוד ירושלמי מסכת תרומות פרק יא דף מז טור ד/ה"א

רבי לעזר ורבי יוחנן חד אמר מפני שממעטו ממידתו וחרנה אמר מפני שממעטו משותיו ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא מן מה דאמר רבי יוחנן מחלפה שיטתיה דרבי יהודה ואמר רבי לעזר אינה מוחלפת תמן בכהן וכאן בבעלים הוי רבי יוחנן הוא דאמר מפני שממעטו משותיו יהודה בן כיני רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש מפני שממעטו משותיו

פירוש הריב"ז למשנה מסכת תרומות פרק יא משנה א

אין מבשלין תירוש של תרומה מפני שממעטו. גרסין ר' יוחנן ור' אלעזר, ר' יוחנן אמר מפני שממעטו משותיו, פי' לפי שיש המבושל אין שותין אותו כל בני אדם כיון חי, ור' אלעזר אמר מפני שממעטו ממידתו, שדרך כל התבשילין מתמעטין ממידתן.

פירוש הריב"ז למשנה מסכת תרומות פרק ב משנה ו

ויין שאינו מבושל. שהוא יפה ואינו מתקיים, והמבושל הוא רע ומתקיים, וכולה מתני' ר' יהודה היא, וקשיא דר' יהודה אדר' יהודה, הכא אמר המבושל רע, ותנן לקמן תני ר' יהודה מתיר לבשל יין של תרומה מפני שהוא משביחו, אלמ' מבושל יפה, ר' אלעזר לעולם שאינו מבושל יפה, דההוא שתו ליה כולי עלמא, אבל במבושל לא שתו ליה כולי עלמ', והתם דמתיר ר' יהודה בכהן עסיק', ומשביחו דמתקיים לן, ולא משום דסבר דמבושל יפה, דלעולם מבושל ביש הוא, ואהכי לא תרמינן מיניה כשבישלוהו העלין, דיפה בענן ולא חיישינן למתקיים.

רמב"ם על משנה מסכת תרומות פרק יא משנה א

וידוע שהיין כשמתבשל נחסר בבשול ומשביח טעמו וריחו. ואין הלכה כר' יהודה.

ר"ש מסכת תרומות פרק יא משנה א

מפני שהוא ממעיטו - בירושלמי (שם) ר"א ורבי יוחנן חד אמר מפני שממעטו משותיו שאין כל אדם שותה יין מבושל כיון חי דמבושל חזק ביותר: מפני שהוא משביחו - דמתקיים יותר

תלמוד ירושלמי מסכת פסחים פרק י דף לז טור ג/ה"א

מהו לצאת בקונדיטון מן מה דתני בר קפרא קונדיטון כיון הדא אמרה יוצאין בקונדיטון...תני מבושל כדי תבל מהו לצאת ביין מבושל ר' יונה אמר יוצאין ביין מבושל

תשובות רב נטרונאי גאון - ברודי (אופק) יורה דעה סימן רמ

רב נטרונאי. ויין מבושל בין שעומד על רובע בין שאין חסר אלא {רובע} אי נמי פחות מרובע, בין שמשכר בין שאינו משכר, (שלא) [כלו] נשתנה לגריעותא ואין מברכין עליו ואין מקדשין עליו ומברכין עליו שהכל, לפיכך אין בו משום גלוי ואין בו משום מגע גוי, דאמר רבא (ע"ז ל סע"א) יין מבושל אין בו משום גילוי ואין בו משום יין נסך, ורבא מילתא פסיקתא קאמר, מבושל סתמא, לא שנא (שנא) נצטמק {לא שנא לא נצטמק} ולא שנא חסר רובע ולא שנא עמד על רובע, וכן הלכה.

תשובות הגאונים החדשות - עמנואל (אופק) סימן קד

א. וששאלת אמור רבנן +עבודה זרה ל, א+ יין מבושל אין בו משום יין נסך, יש שיעור לבשולו או לא, ואם בישלו כשיעור שדרכו לשתותו כמות שהיא בחי בלא מים ובלא תערובת יש בו משום יין נסך או לא.

תשובה. כך למדנו מרבותינו יין לא כדבר שצריך לבשל הוא כגון בשר ודגים או מליח שיש לחלק בין בישל כל צרכו ובין לא בישל כל צרכו, יין הדבר תלוי לשנות מכמות שהיה, כיון שנתנו אור תחתיו וחסם עד כדי שיעקר לרתוח אין בו משום יין נסך ולא משום גלוי ואין אומ' עליו שירות ותושבחות ואין מברכין אלא שהכל, ואין הדבר תלוי בלשתותו בין חי ובין מזוג אלא כיון שהגיע לשיעור זה שפירשנו יצא מכלל יין כל עיקר ונקרא יין מבושל, וכן הלכה וכך מנהג.

תשובות הגאונים - שערי תשובה סימן ד

שאלה היין אשר ימזוג בו יין מבושל אם יש לברך עליו בורא פרי הגפן אם לאו:

תשובה אם יהיה הרוב מן היין שאינו מבושל מברכין עליו בפ"הג, אבל אם הרוב הוא מן היין המבושל מברכין עליו שהכל, וזה אינו ראוי לקידוש היום מפני שאין אומרים קידוש היום אלא על היין הראוי לנסך ע"ג המזבח וכיון שיש בזה מן המבושל אינו ראוי לגבי מזבח ואין אומרים עליו קידוש היום:

תשובות הגאונים - שערי תשובה סימן רנח

וששאלתם יין מבושל בין שעומד על רבע בין שאי' חסר אלא רבע אי נמי פחות מרבע בין שמשכר בין שאינו משכר כלו נשתנה לגריעותא ואין מברכין עליו ואין מקדשין עליו ומברכין עליו שהכל לפיכך אין בו משום גלוי ואין בו משום מגע גוי דאמר רבא יין מבושל אין בו משום גלוי ואין בו משום מגע גוי ואין בו משום יין נסך ורבא מילתא פסיקתא קאמר מבושל סתמא לא שנא נצטמק ולא שנא לא נצטמק ל"ש חסר רבע ול"ש נגמר על רבע וכן הלכה:

שו"ת רש"י סימן פח

ורש"י ז"ל כתב בתשובה: ואף בפרשה +ואף בפרשה ט"ס הוא ולדעתי צ"ל ואף בפה"ג אין מברכין עליו (על יין מבושל) ותיקנתי זה ע"פ הגי' בכפתור ופרח כ' בשם תשו' רש"י + אין מברכין עליו על יין מבושל [בנגוד לדעת רוב חכמי צרפת ואשכנז הראשונים].

רי"ף מסכת פסחים דף כב עמוד ב

גרסינן בפרק המוכר פירות לחבירו אמר מר זוטרא בר טוביה אמר רב אין אומרים קדוש היום אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח לאפוקי שריחו רע ולאפוקי מגולה ואף על גב דעבריה במסנתת אפילו הכי פסול משום הקריבהו נא לפחתך אבל יין מגתו מקדשין עליו דתני ר' חייא יין מגתו לא יביא ואם הביא כשר וכיון דאם הביא כשר אכן אפילו לכתחלה מקדשין עליה דאמר רבא סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קדוש היום

רמב"ם הלכות שבת פרק כט

הלכה יד

אין מקדשין אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח, לפיכך אם נתערב בו דבש או שאור אפילו כטיפת החרדל בחבית גדולה אין מקדשין עליו, כך אנו מורין בכל המערב, ויש מי שמתיר לקדש עליו ואומר לא נאמר היין הראוי לנסך על גבי המזבח אלא להוציא יין שריחו רע או מגולה או ש מבושל שאין מקדשין על אחד מהן. +/השגת הראב"ד/ [יש מי שמתיר וכו'] להוציא יין שריחו רע או מגולה או מבושל שאין מקדשין על אחד מהן. א"א ואמת הוא זה וכן מפורש בירושלמי (פסחים פ"ה ה"א) שמקדשין ביין קונדיטון. + הלכה יז

יין שריחו ריח החומץ וטעמו טעם יין ב מקדשין עליו, וכן יין מזוג, ויין צמוקים מקדשין עליו והוא שיהיו צמוקים שיש בהן לחלוחית שאם ידרוך אותן יצא מהן דבשן, וכן יין חדש מגתו מקדשין עליו, וסוחט אדם אשכול של ענבים ומקדש עליו בשעתו, ג מדינה שרוב יינה שר אף על פי שהוא פסול לקידוש ד מותר להבדיל עליו הואיל והוא חמר המדינה.

חידושי הרמב"ן מסכת בבא בתרא דף צז עמוד ב

למעוטי מגולה וכו'. איכא למידק אמאי לא אמר למעוטי מבושל שפסול לנסכים כדתנן במס' מנחות (פ"ו ב') אין מביאין יין מבושל ולא מעושן ואם הביא פסול, ויש שפירשו שאע"פ שפסול לנסכים מקדשין עליו דעלויי עליה, ואף על גב דתנן במסכת תרומות פ"ב תורמין משאינו מבושל על המבושל ולא מן המבושל על שאינו מבושל, הא תנן בפ' בתרא אין מבשלין יין של תרומה מפני שממעיטו רבי יהודה מתיר מפני שמשביחו.

וגרסינן בירושלמי התם בתרומות ומקצתו פרק אין מעמידין א"ר יוחנן דרבי יהודה היא דתנן רבי יהודה מתיר מפני שמשביחו. פירוש וההיא דאין תורמין מן המבושל על שאינו מבושל רבי יהודה היא דקתני עלה ר' יהודה אומר תורמין בצלים מבני המדינה על הכפר. א"ר יוחנן מחלפא שטתיה דר' יהודה רבי אלעזר אמר אינה מוחלפת תמן בכהן וכאן בבעלים רבי יוחנן ור' אלעזר חד אמר מפני שממעיטו ממדתו וחד אמר מפני שממעיטו משותיו ולא ידעינן מאן אמר דא ומאן אמר דא מן מה דמר רבי יוחנן מחלפא שטתיה דרבי יודה ואמר ר' אלעזר אינה מוחלפת תמן בכהן וכאן בבעלים הוי דרבי יוחנן אמר מפני שממעיטו משותיו. וכך פירושו שמי שאמר שממעיטו משותיו לומר שאע"פ ששבח הוא אסור לעשות כן ביין של תרומה שיש מקצת אנשים שאין שותין אותו, וממה שאמר ר' יוחנן שמוחלפת שיטתו של רבי יהודה אתה למד שהוא מפרש דברי תנא קמא מפני שממעיטו משותיו והוא כעין מפסיד, ורבי יהודה סבר משביחו הוא לגמרי ואין אדם קץ בו אלא מפני שהוא חזק ביותר א"כ למה א"ר יהודה אין תורמין מן המבושל על שאינו מבושל בודאי מוחלפת השיטה וסברא דתנא קמא דידיה היא ואיפוך. ורבי אלעזר סבר מאי מפני שממעיטו דקאמר תנא קמא היינו שממעיטו ממדתו, ורבי יהודה מתיר מפני שהוא משביחו ושבחו יותר מהפסדו ולא התיר רבי יהודה אלא לכהן עצמו מאחר שנתנוהו לו, אבל לבעלים אסור לבשלו ולעשותו תרומה מפני שלדברי הכל ממעיטו הוא משותיו, ואף על פי ששבח הוא לו כיון שיש מקצת בני אדם שאין רוצין בו הרי הוא מפחית דמיו שאין לוקחין קופצין עליו ומפסיד ממונו של כהן, ולפיכך אמרו שאין תורמין ממנו על שאינו מבושל, אבל משאינו מבושל על המבושל תורמין לדברי הכל אף על פי שהמבושל משובח שהרי אפשר לבשלו אף על פי שיתמעט, כן נ"ל פירוש הירושלמי, אבל בלשון אחרת שמעתיו. מכל מקום למדנו ולדברי הכל ששבח הוא ליין שיתבשל הילכך מקדשין עליו קדוש היום.

אבל רש"י ז"ל כתב בתשובת שאלה שאף בורא פרי הגפן אין מברכין עליו, וכן כתב רב צמח גאון ז"ל. ואמרו שמפני כך לא אמרו בשמועה זו דלמעוטי מבושל אתא שאפי' בורא פרי הגפן אין מברכין עליו, אבל כבר כתבנו שאין זה עיקר ועוד מצינו מפורש בפ' ערבי פסחים בירושלמי יוצאין ביין מבושל, שמע מינה שמקדשין עליו קדוש היום ואין צריך לומר בורא

פרי הגפן, ואף על פי שאמרו (ע"ז ל' א') אין בו משום יין נסך, לפי שאין מנסכין כך אמרו ולא משום גריעותו של יין. ויש שכתב חבית שנפל לתוכה מעט דבש כיון שאינו ראוי לנסך על גבי המזבח אין אומרים עליו קדוש היום, ואחרים הכשירו שלא אמרו יין הראוי לנסך אלא למעוטי מגולה, וכן הוא עיקר דאי לאו הכי הוה לן לאיתויי הכא למעוטי שנתערב בו דבש. וטעמא דמלתא דלא ממעיטין הכא אלא יין הפסול מחמת עצמו, אבל יין שנתערב בו דבש הדבש הוא שאוסרו מפני שפסלו הכתוב מעל גבי המזבח ולא פסלו לקדוש, ואין להשיב אחר טעם זה, ועוד מצינו מפורש במסכת פסחים (ירושלמי שם) מהו לצאת ביין קונדיטון מן מה דתני בר קפרא קונדיטון ביין הדה אמרה יוצאין בקונדיטון, אלמא יין קונדיטון מברכין עליו קדוש היום והקונדיטון יש בו יין דבש ופלפלין. ומפורש בהגדה בפרשת החדש השלישי נמשלו דברי תורה לקונדיטון מה קונדיטון יש בו יין דבש ופלפלין כך דברי תורה וכו'.

ואיכא למידק נמי ולימא למעוטי גפן שהדלה על גבי תאנה שהוא פסול לנסכים כדאיתא בבכורות (י"ז א'), ואיכא למימר דלא ממעט מהכא אלא יין דאישתני בטעמיה לריעותא כמו שפירש הרב ר' שמואל ז"ל, אבל גפן שהדלה על גבי תאנה

לא אישתני לריעותא אלא שאסור משום דבעינן נסכים שלא נשתנו וקרבתן שלא נשתנה כבש בן כבש מששת ימי בראשית ולא פסלו לקדוש היום.

ומכל מקום יין מעושן שפסול לנסכים היה לו למעט מקדוש היום, ואפשר דאין הכי נמי והאי דלא קאמר הכי משום דאפילו לבורא פרי הגפן פסול, ולא מסתבר לי, אלא נראה שהמעושן כמבושל ומפני שנשתנה מברייתו ולא משום גריעותו, וכשם שלמדנו שמקדשים על המבושל כך נאמר על המעושן.
וקשה לי ולימא למעוטי מתוק כדתנן לא יביא ואם הביא פסול, וי"ל משום דרבינא מתרץ התם (מנחות פ"ז א') כרוך ותני, אבל לרב אשי דאמר חוליא דשמשא מאיס הכא נמי.

רא"ש מסכת בבא בתרא פרק ו סימן י

י אמר רב זוטרא בר טוביה אין אומרים קדוש היום אלא על היין שראוי לנסך על גבי המזבח ואסיקנא לאפוקי שריחו רע ולאפוקי מגולה ואף על גב דעבריה במסנתת אפילו הכי הקריבהו נא לפחתך אבל יין מגתו מקדשין עליו דתני רבי חייא יין מגתו לא יביא ואם הביא כשר וכיון דאם הביא כשר אנן אפילו לכתחלה מקדשין עליו [דף צז ע"ב] דאמר רבא סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קדוש היום ויין מזוג נמי אחשבי אחשביה דאמר רב יוסף בר חנינא מודים חכמים לרבי אליעזר בכוס של ברכה שאין מברכין עליו עד שיתן לתוכו מים הלכך מקדשין עליו ויין של מרתף ושל צמוקים לא יביא ואם הביא כשר וכיון דאם הביא כשר אנן אפילו לכתחלה מקדשין עליו מיהו אמרי רבוותא לא כל הצמוקין שוין לקדושי עלייהו אלא כגון דמכמשן בגופנייהו ולא דיבישין וכדעצרת להו נפקא מינייהו ליחלוחית הני הוא דשרינן במים ומעצרינן להו ומקדשין עלייהו אבל אי כי מעצרת להו לא נפיק מינייהו ליחלוחית לא מקדשין עלייהו. ויין מבושל היה אור"ת ז"ל דמברכין עליו בפה"ג וגם מקדשין עליו ואף על גב דאמר גבי שלקות הואיל ואישתני אישתני דוקא תומי וקרתי דאישתני לגריעותא כשבשלו דמעיקרא הוה בהו קיוהא והשתא לית בהו קיוהא אבל שאר ירקות הואיל ואישתני לעילויא לא אישתנו מברכתן ראשונה הכי נמי יין מבושל אישתני לעילויא ואין לדקדק מדלא קאמר הכא אי לימא למעוטי יין מבושל אלמא דמקדשין עליו דדלמא לא איצטריך למעוטי דשמא אפילו בפה"ג אין מברכין עליו דאישתני לגריעותא ואי למעוטי יין מבושל אתא הוה ליה למימר שאין מברכין עליו בפה"ג כ"ש שאין מקדשין עליו וכענין זה פרשב"ם לקמן הא דקאמר אילימא למעוטי יין קוסס פלוגתא דרבי יוחנן ורבי"ל ויש להביא ראיה ממסכת תרומות (פרק י"א מ"א) אין מבשלין יין של תרומה מפני שממעטו ורבי יהודה מתיר מפני שמשביחו אלמא דכ"ע עליו עלייה דאפילו רבנן לא קאמרי אלא מפני שממעטו אבל מודו שמעליהו בכך ואמר בירושלמי דפסחים ושקלים יוצאין ידי ארבע כוסות ביין מבושל וקשה מהא דאמר בפרק שני דתרומות תורמין יין שאין מבושל על מבושל אבל לא מבושל על שאין מבושל זה הכלל כל שהוא כלאים בחבירו לא יתרום מזה לזה ואפי' מן היפה על הרעה שאינו כלאים תרום מן היפה על הרעה אבל לא מן הרעה על היפה אלמא מבושל הוה רע דאישתני לגריעותא בירושלמי פריך מההיא מתני' אההיא מתניתין דפרק בתרא דתרומות ומשני כאן בכהן וכאן בבעלים הא דאמר אבל לא מבושל על שאינו מבושל היינו בבעלים לפי שהן תורמין לפי מדה שהיה מן היין קודם שבשלו והכהן חפץ יותר ברבוי יין בלא בישול לכך חשיב ליה רע לגבי כהן וגם יש אנשים שאינן יכולין לשתות יין מבושל לפי שמחמת חוזקו כואב לו בראשו הלכך חשיב רע לכהן אם אין דרכו לשתותו והא דפרק בתרא בכהן רבנן אסרי אף על פי שמשביחו משום הפסד תרומה ור' יהודה שרי מפני שמשביחו ורש"י כתב בתשובה אחת שאף בורא פרי הגפן אין מברכין עליו. וכן כתב רב צמח גאון ז"ל ואמר דמשום הכי לא קאמר הכא דלמעוטי מבושל אתא לפי שאף בורא פרי הגפן אין מברכין עליו. וליתא דאיכא למימר דסבר דמקדשין עליו משום דאישתני למעליותא ואף על גב דתנן במנחות (דף פז א) יין מבושל לא יביא ואם הביא פסול הא מסקינן הכא דלא נאמר כלל זה אלא ביין דמאיס (ומפני דמאיס) מפני ריחו או שנתגלה או דאישתני טעמיה לגריעותא אבל יין מבושל אישתני למעליותא ומה שאין מנסכין ממנו משום שנשתנה מברייתו ובבכורות (דף יז א) קאמר דגפן שגדלה על גבי תאנה פסול לנסכים לפי שנשתנה דבעינן דומיא דכבש שלא נשתנה בו כבש מעולם:

חידושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף צז עמוד ב

ויין מבושל, יש מי שאומר שהוא פסול לקידוש הואיל ופסול על גבי המזבח וכדתנן במסכת מנחות אין מביאין יין מבושל ולא מעושן ואם הביא פסול, וליתא דמבושל נמי עליוי עלייה לרוב בני אדם ואף על פי שיש מקצתם שאינם שותים אותו אין הולכין בו לענין זה אלא אחר עליו הרוב, ובהדיא אמרו שם בירושלמי בפרק ערבי פסחים יוצאין ביין מבושל, והנה כוס ראשון מקדשין עליו קדוש היום, ואף על פי ששנינו בפ' שני של מסכת תרומות תורמין משאינו מבושל על המבושל ולא מן המבושל על שאינו מבושל, לאו משום דמבושל גרוע אלא מפני שיש מקצת בני אדם שאין שותין אותו או מפני חזקו או מפני מתיקותו והמבושל שותיו מועטין מן שאינו מבושל, וזהו ששנו שם בפ' בתרא אין מבשלין יין של תרומה מפני שממעטו ר' יהודה מתיר שאע"פ שממעטו משביחו, ואי נמי יש לפרש אין מבשלין יין של תרומה על המפריש את התרומה קאמר שאינו מבשלו ונותן לכהן לפי שהוא ממעיטו ממדתו ומפסיד את הכהן, ור' יהודה מתיר דיתר ממה שמפסידו במעוטו משביחו, אלמא לכולי עלמא המבושל מושבח, והרמב"ן ז"ל כתב דאפשר שאף המעושן כמבושל שלא פסלום לנסכים אלא מפני שנשתנו מברייתו:

שו"ת הרשב"א חלק א סימן כד

שאלת הא דאמרינן בפרק המוכר פירות (דף צ"ז) אין אומרים קדוש היום אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח. הלכתא הכין או לא? ואי הלכתא היא אם מקדשין על יין מבושל או לא הואיל ואין ראוי לנסך על גבי המזבח.

תשובה היא דאין אומרין קדוש היום אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח הלכתא היא דרב דאמרה ולא אשכח מאן דפליג עליה. ומיהו ודאי מקדשין על היין מבושל דהא דאמר רב אין מקדשין אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח לאו כלל הוא. דהא מביעא בעו התם למעוטי מאי ואמרין למעוטי יין קוסס ויין מזוג ויין מגולה ויין של שמרים ויין שריחו רע דתניא לא יביא ואם הביא פסול. ושיילין למעוטי מאי מכל הני אלימא /אילימא/ למעוטי מזוג עלויי עלייה. ואי למעוטי של שמרים היכי דמי אי דרמא תלתא ואתא ארבעה חמרא מעליא הוא. כלומר לברך עליו בורא פרי הגפן ולקדש עליו ואף על פי שפסול למזבח. אלא למעוטי שריחו רע. אי נמי למעוטי מגולה ואף על גב דעבריה במסנת ומשום הקריבהו נא לפחתך. והילכך מבושל נמי דמשבחו אומר עליו קדוש היום. ומנא לן דבשולו משביחו דתנן בפרק בתרא דתרומות (דף נ"ט) אין מבשלין יין של תרומה מפני שממעטו ממדתו ורבי יהודה מתיר מפני שמשביחו. אלמא לכולי עלמא משבוחי משבח ואפילו לתנא קמא דהא לא אסר אלא מפני שממעטו ממדתו. והא דתנן בפרק שני של תרומות (דף נ) תורמין מין שאינו מבושל על המבושל ולא מן המבושל על שאינו מבושל. זה הכלל כל שהוא כלאים בחברו לא יתרום מזה על זה ואפילו מן היפה על הרע שאינו כלאים בחברו תורם מן היפה על הרע ולא מן הרע על היפה. דאלמא מבושל רע דאישתני לגריעותא. תירצו בירושלמי בשם רבי יוחנן דההיא רבי יהודה היא דסבר שהוא משתנה לגריעותא. והא דתנן בפרק בתרא רבי יהודה מתיר מפני שמשביחו מוחלפת השיטה היא. והכי תנינן אין מבשלין יין של תרומה דברי רבי יהודה וחכמים מתירין מפני שמשביחו. ורבי אלעזר תירץ תמן בכהן וכאן בבעלים. כלומר אין מחליפין את השיטה דלכולי עלמא אשבוחי משבח ומתניתין דבפרק בתרא בכהן שבא לבשלו אחר שנתנוהו לו הבעלים חי. ובההיא אמרי רבנן דאין מבשלו מפני שממעטו ממדתו ואף על פי שמשביחו ורבי יהודה מתיר הואיל ומשביחו. אבל ההיא דפרק שני ששנינו שאין תורמין מן המבושל על שאינו מבושל היא בבעלים. פירש לפי שהבעלים מפרשישין אותו לפי מדתו שהיה קודם שנתבשל ולפיכך אסור לפי שנותן לכהן פחות מן הראוי לפי מדתו של עכשיו. נמצא כי לדברי רבי אלעזר אשבוחי משבח לכולי עלמא ולדברי רבי יוחנן דמחליף השיטה משביחו לכל הפחות לרבנן וקיימא לן כותיהו. ובהדיא אמרו בירושלמי שיוצאין ביין מבושל בפסח בארבע כוסות דאלמא אומר עליו קדוש היום ואומר עליו בורא פרי הגפן ואומר עליו את השירה. ואפילו יין שערבו בו דבש ותבלין מקדשין עליו ואף על פי שאינו ראוי לגבי המזבח. דגרסינן בירושלמי בשבת פרק המצניע לענין ארבע כוסות מהו לצאת בקונדיטון מן מה דתני בר קפרא קונדיטון כיון הדא אמרת יוצאין בקונדיטון. מהו לצאת במבושל רבי יונה אומר יוצאין ביין מבושל וקונדיטון היינו יין דבש ופלפלין וכדאמ' בהגדה נמשלו דברי תורה לקונדיטון מה קונדיטון יש בו יין דבש ופלפלין אף דברי תורה כך.

ר"ן על הרי"ף מסכת פסחים דף כב עמוד ב

אין אומרים קידוש היום אלא על היין הראוי לנסך ע"ג המזבח. שאע"פ שמברכין עליו בפה"ג אין מקדשין עליו והיינו דאמר למעוטי יין שריחו רע ומגולה אתא וליכא למימר שאין מברכין עליו בורא פרי הגפן דהא אפי' לקדושא לא איפסל אלא משום הקריבהו נא לפחתך וחמר חזירין נמי דאסיקנא בפ' המוכר פירות (דף צז ב) דאין מקדשין עליו מדכתיב אל תרא יין כי יתאדם אין ספק שמברכין עליו בורא פרי הגפן ואם תאמר כי היכי דאמרין דלמעוטי יין שריחו רע או מגולה אתא אמאי לא אמרינן למעוטי מעושן ומבושל דפסילי לגבי מזבח כדתנן במסכת מנחות (דף פו ב) אין מביאין יין מבושל ולא מעושן ואם הביא פסול יש לומר דהא דאמרין דאין מקדשין אלא על היין הראוי לנסך ע"ג מזבח לא אמרו אלא באותו שאין ראוי לנסך מפני גריעות שבו והיינו דאמרין (שם) גבי יין מזוג עלויי עליוה כלומר דאע"ג דאיפסיל לגבי מזבח כיון דלא איפסיל אלא מחמת שאינו משכר ולא מחמת גריעות שיש בגופו דאדרבה עלויי עליוה לא איפסיל לקדוש **יין מבושל ומעושן נמי אין פוסלין לנסכים מפני גריעות דאדרבה העשון והבשול משביחו** וכדאמרי' בבבא בתרא (דף ס ב) באמת ביין התירו מפני שמשביחו [כלומר העשון משביחו ומבושל נמי הבשול משביחו וכדתנן בפרק בתרא דתרומות אין מבשלין יין של תרומה מפני שממעטו ור' יהודה מתיר מפני שמשביחו] והא דאפסילו לגבי נסוך אינו אלא מפני שנשתנו מבריייתן ואנן דרשינן כבש ונסכים מה כבש שלא נשתנו אף נסכים שלא נשתנו כדאי' בפ"ב דבכורות (דף יז א) אבל אלו כיון שלא נשתנו לגריעותא דאדרבה השביחו בשנוייהן מקדשין עליהן **אבל הרמב"ם ז"ל כתב בפרק כ"ט מהלכות שבת שאין מקדשין על המבושל ומשמיה דרב צמח גאון ז"ל אמרו דהיינו טעמא דלא קאמר למעוטי מבושל משום דמבושל לאו מקדוש בלחוד אימעית שאף בורא פרי הגפן אין מברכין עליו וכ"כ רש"י ז"ל ואינו כן שהרי אמרו בירושלמי בפרק ערבי פסחים יוצאין ביין מבושל והרי אמרינן על כוס ראשון קדוש היום וש"מ שמקדשין עליו ואין צריך לומר שמברכין עליו בפה"ג כמו הטעם שכתבנו ולפי זה גם כן יין שנפל לתוכו מעט דבש אף על פי שהוא פסול לגבי מזבח כיון שאינו פסול מפני גריעות שבו מקדשין עליו וראיה עוד לדבר מדאמרין בפסחים מהו לצאת בקונדיטון מן מה דתני בר קפרא קונדיטון כיון הדא אמרה יוצאין בקונדיטון ומפרש בהגדה שקונדיטון יש בו דבש דאמרין התם למה נמשלו דברי תורה לקונדיטון מה קונדיטון יש בו דבש ופלפלין וכבר כתב הרב הנזכר בזה שתי דעות בפרק הנזכר ולמדנו שעיקר הדבר כדברי המתיר וכן דעת הראב"ד ז"ל בהשגות:**

שו"ת הריב"ש סימן י

עוד שאלת: אם מקדשין ביין שנתערב בו דבש. תשובה: **יש מן הגאונים /רמב"ם/ יש מן הגאונים שאמרו שאין מקדשין בו, אף אם לא נתערבו בו ממנו רק משהו בחבית גדולה של יין, מפני שאינו ראוי לנסך ע"ג מזבח, וכן אם נתערב בו מעט שאור כמ"ש = כמו שכתוב = זה לר"ם ז"ל /רמב"ם הלכות שבת פרק כ"ט הלכה י"ד. /יש מתירין/ /הראב"ד/ כל האחרונים/ וכן הביא סברא אחרת, שיש מתירין, כי לא אמרו אין מקדשין אלא על היין הראוי לנסך ע"ג המזבח, אלא לאפוקי מגולה ושריחו רע שנפסל למזבח מחמת גריעותו /בבא בתרא, צז. /אבל יין שנתערב בו דבש, שאינו נפסל מחמת גריעותו, מקדשין עליו. והראב"ד ז"ל /בהשגותיו הלכות שבת פרק כ"ט הלכה י"ד/ הכריע בהשגות כדברי המתירין. וכן הכריעו כל האחרונים ז"ל. והביאו ראי' ממ"ש = ממה**

שכתוב= בירושלמי דפסחים לענין ד' כוסות: מהו לצאת בקונדיטון? מן מה דתני בר קפרא קונדיטון כיון, ה"א =הדא אמרה= יוצאין בקונדיטון ע"כ /פסחים, י, א/. ומפורש בהגדה שהקונדיטון יש בו דבש; דאמר' התם: למה נמשלו ד"ת לקונדיטון? מה קונדיטון יש בו יין דבש ופלפלין וכו' /פסיקתא דרב כהנא דף קב:/. וכיון שיוצאין בו לד' כוסות, למדנו שמקדשין בו, שהרי כוס ראשון מן הד' כוסות אומר עליו קדוש היום. ומטעם זה ג"כ אמרין שמקדשין ביין מבושל או מעושן, אף על פי שפסולין לנסכים, שהרי לא נפסלו לנסכים אלא מפני שנשתנו מברייתן. ואנן דרשי', כבש ונסכי' /ויקרא כג, לז/ מה כבש שלא נשתנה אף נסכי' שלא נשתנו (כדאי' בפ"ב דבכורות ז); ולא שיהיו נפסלין מחמת גריעו*תא, דאדרבה הבשול משביחו. וכדתנן (בפרק בתרא דתרומות /פרק י"א משנה א' /): אין מבשלין יין של תרומה מפני שממעיטו, ר' יהודה מתיר מפני שמשביחו, וכן העשן משביח היין; כדאמרין (בפ' לא יחפור כ' /:): באמת ביין התירו מפני שמשביחו, ר"ל העשן. וכיון שכן לא נפסלו לק"ה =לקידוש - היום=, כי לא אמרו אין מקדשין אלא על היין הראוי לנסך ע"ג מזבח, אלא למעוטי הנפסל מחמת גריעותא, והיינו דאמרין בגמרא עלה: למעוטי מאי? אילימא יין מזוג, עלויה עליי'; כלומר דאע"ג דאפסיל לגבי מזבח, כיון דלא אפסיל רק מחמת שאינו משכר, ולא מחמת גריעות' שבגופו, דאדרב' עלויה עליי', לא אפסיל לקדוש /בבא בתרא, צז/. וגם בירושלמי (בפ' ע"פ /פרק י' הלכה א' /) אמרו ג"כ לגבי ד' כוסות: יוצאין ביין מבושל, והרי כוס ראשון אומר עליו קדוש היום, וא"כ למדנו שמקדשין בו. נאם העלוב יצחק בר ששת ז"ל.

טור אורח חיים הלכות שבת סימן רעב

אין מקדשין אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח למעוטי ריחו רע שמסריח קצת ואפילו ריחיה וטעמיה חמרא אף על פי שמברכין עליו בפה"ג ולמעוטי מגולה אפי' סיננו במסננת כתב הרי"ץ גיאת אפילו האינדא דלא קפדין אגילוי אין מקדשים עליו אבל מברכין עליו בפה"ג ויין מגתו מקדשין עליו דתנן סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום... ועל יין מבושל רבו הדעות הרב ר' שמעיה כתב בשם רבינו שלמה שמברכין עליו שהכל וכ"כ הרב ר' יצחק ו' גיאות. יין שנתבשל אפילו מעט וכן אם נתן לתוכו מעט דבש מברכין עליו שהכל וכ"כ רב האי וכיון שנתן האור תחתיו והרתיח אין בו משום גילוי ולא משום יין נסך ואין אומרים עליו קידוש היום ואינו נראה לבעל העיטור דלא גרע מקונדיטון דאיתא בירושלמי שיוצאין בו בפסח ידי ד' כוסות וכ"כ ר"ת ור"י שמקדשין על המבושל ולזה הסכים א"א ז"ל והרמב"ם ז"ל כתב אין מקדשין אלא על יין הראוי לנסך על גבי מזבח לפיכך אם נתערב בו דבש או שאור אפי' כטפת חרדל בחבית גדולה אין מקדשין עליו כך אנו מורין בכל מערב ויש מי שמתיר לקדש עליו שלא אמרו יין הראוי לנסך על גבי מזבח אלא להוציא מגולה או ריחו רע או מבושל שאין מקדשין על אחת מאלו.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן רב סעיף א

על כל (א) פירות האילן מברך בתחלה: * א [א] בורא * פרי העץ, (ב) חוץ מהיין שמברך עליו: (ג) בפה"ג, בין חי (ד) בין ב [ב] מבושל בין * שהוא עשוי קונדיטון (ה) דהיינו שנותנין בו (ו) דבש ופלפלין. הגה: ואם נתערב יין (ז) ג [ג] בשכר, אזלין אחר הרוב, * (ח) אם הרוב יין, (ט) מברך: בפה"ג, * (י) <א> ואם הרוב שכר, * מברך: שהכל (ב"י בשם התשב"ץ).

משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן רב סעיף א

(ד) בין מבושל - דע"י הבישול אין משתנה היין לגריעותא. ואין חילוק [ב] בין אם בישל יין גופא [ג] או שבישל הענבים והצמוקים כדי לעשות מהן יין:
(ה) דהיינו שנותנין וכו' - ואף על פי [ד] שנשתנה [ה] טעמיה וריחיה עי"ז ממה שהיה מקודם אפ"ה לא נשתנה היין לגריעותא [ו] והיין עיקר לגבי אידך לפיכך מברכין עליו בפה"ג:
(ו) דבש ופלפלין- ואפי' [ז] שלישי דבש ושלישי פלפלין ויותר מזה אפ"ה היין עיקר שהם לא באו רק להשביחו ולהטעימו:

שער הציון סימן רב

(ה) דהיינו שטעם יין גם עתה יש בו אלא שאיננו כבראשונה, דאי אבד טעם יין על ידי התערבות משמע בתשב"ץ חלק א סימן פ"ה שאין מקדשין עליו ואין מברכין עליו בורא פרי הגפן:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רעב

סעיף ב

(ה) ג יין מגתו מקדשין עליו; (ו) וסוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום.

סעיף ח

* מקדשין (יט) על יין מבושל ועל יין (כ) שיש בו דבש, וי"א (כא) שאין מקדשין עליהם. הגה: והמנהג (כב) לקדש עליו אפילו יש לו יין אחר רק (כג) שאינו טוב כמו המבושל או שיש בו דבש (אגור).

משנה ברורה סימן רעב

(ה) יין מגתו - ומ"מ [י] מצוה מן המובחר ביין ישן [יא] והיינו כשכבר עבר עליו מ' יום:

(ו) וסוחט אדם - בזה [יב] אשמועינן רבותא טפי אף שהוא חדש לגמרי שזה מקרוב שסחטו קודם השבת אפ"ה מותר

לקדש עליו:

(יט) על יין מבושל וכו' - ס"ל דע"י כל זה אין משתנה היין לגריעותא [כח] והי"א ס"ל דמשתנה לגריעותא [כט] ואפילו

בפה"ג אין מברכין עליהם אלא שהכל:

(כ) שיש בו דבש - כעין קונדיטון שנעשה מיין ודבש ופלפלין [ל] ואפילו אם נשתנה טעמיה וריחיה עי"ז:

(כא) שאין מקדשין עליהן - אפילו אם נתן בו דבש כל שהוא [רמב"ם] ואותן האנשים שמימינן מי דבש ביין למתק או משימין שם צוקער יש להחמיר לפי דבריו [פמ"ג]:

(כג) שאינו טוב וכו' - דאם הם [לא] שוין יש לחוש לדעת היש אומרים שמחמירין בזה שלא לקדש ולענין ברכה כבר נפסק לעיל בפשיטות בסימן ר"ב ס"א דמברכין עליו בפה"ג:

שער הציון סימן רעב

(יב) ולשון הגמרא דסוחט ומקדש, אפשר דאתי לאשמעינן עוד רבותא דמותר לקדש מבעוד יום, והיינו מפלג המנחה ולמעלה, שאז מותר לסוחט ולקדש תיכף, וכדאמרין ברכות כ"ז ע"ב:

ביאור הלכה סימן רעב

* מקדשין על יין מבושל - ויין מעושן עיין בחדושי רע"א דלדעת התוס' פסול משום דאשתני לגרועותא ע"י העשן ולהרמב"ן שם כשר כמו מבושל:

שו"ת יען יוסף אורח חיים סימן קי

בדין יין מבושל לענין קידוש.

שלום וברכה לכבוד אהובי ש"ב הרה"ג החו"ב אוצר בלום בתו"ש מוה"ר יעקב יצחק שליט"א.

מכתב יקרתך נכון הגיעני ומעולם לא אמרתי שיהא חילוק לענין יין מבושל בין קידוש לד' כוסות, אך מסתמא אמרתי לאיזה שואל דנכון יותר ליקח יין שאינו מבושל לד' כוסות למי שיכול לשתותו, ושמע השומע וטעה לומר דדעתי לחלק בין קידוש לד' כוסות, וכמה פעמים אירע לי דברים כאלה שאומרים בשמי בטעות. והנני בזה ידיך ש"ב הנאמן דושת"ה באה"ר.

שו"ת יען יוסף אורח חיים סימן קיא

בענין ברכת בורא פרי הגפן על מיץ ענבים שקורין גרעיפ זשוס.

חג כשר ושמח לכבוד ידידי הרה"ג המפורסם חו"ב בחד"ת וכו' מוה"ר שלמה זלמן פריעדמאן האבדק"ק טענקע שליט"א. על דבר השאלה בענין ברכת בורא פרי הגפן בגרעיפ זשוס.

הנה גם אני שמעתי מפקפקין מחמת שהוא מבושל, ורק ביין מבושל מבואר (סי' ר"ב ס"א) שמברכין בורא פרי הגפן, משא"כ במה שלא בא לכלל יין, והא דמבואר בגמרא (בבא בתרא צ"ז ע"ב) סוחט אדם אשכול ענבים ואומר עליו קידוש היום, היינו משום שראוי להיות יין, משא"כ האי תירוש שהוא מבושל אין ראוי להיות עוד יין, כך שמעתי טעם המפקפקין, ושאלתי את בעל מסחר היין ואמר שהוא טעות, שהוא בעצמו עושה מהגרעיפ זשוס יין כשחסר לו, שאינו מבושל כל כך שלא יאה נעשה יין, ועל זה אני סומך לקדש עליו בשבת ויו"ט. והנני ידידו דושה"ט ושת"ה באהבה וכבוד חותם בברכה. [ניסן תשל"ה].

שו"ת משפטי עוזיאל כרך ג - אורח חיים סימן כו

(לאו"ח סימן ר"ב).

ברכת בפה"ג וקידוש היום על מיץ ענבים שרגילים למוזגם עם מי גזוז

(כ"ד אלול תש"א).

בחדש הרחמים יתברך ממרומים בטוב ובנעימים הרב הגאון דולה מים מבארות עמוקים כמוהר"ר שלמה איש אמונים יצ"ו. הרצליה. ר. מ. נ.

בתר דמסגינא בשלמותא הנני בא לחוות דעתי בדין ברכת ב"פ הגפן וקדוש היום על מיץ ענבים שרגילים למוזגם עם מי גזוז כבקשתו.

והנה מעכ"ת בבקיאותו המלאה וסברתו הישרה הוכיח מכמה דוכתי במשנה וגמרא דענבים משנסחטו נקראים יין לענין טומאה ואסור יין נסך, והוא הדין לברכה וקדוש, ולכן מברכין עליו בפה"ג, הואיל ולפי מסקנת הגמרא ברכת הגפן אינה קשורה עם אישתני למעליותא.

ואנא דאמרי' מימר שפיר קאמר מר להלכה ולמעשה, אבל לקושטא דמילתא נ"ל גם למסקנת הגמרא ברכת הגפן נקבעה משום דאישתני למעליותא, בזה שהוא משמח ומסעד סעיד, מה שאין כן בענבים כמות שהם שאינם משמחים, או בשמן, דאע"ג דאישתני למעליותא אין שנוי מעלה אותו למדרגת יין שהוא סעיד ומשמח. ומכל מקום שנוי למעליותא זה אינו דוקא ביין תוסס אלא גם בכל מיץ ענבים דמשעה שהוא יוצא מגוף הפרי שהוא ספוג בו מקבל מעליותא זאת דמסעד סעיד וגם משמח. הלכך מברכין עליו בורא פרי הגפן, בנגוד לכל שאר הפירות שכאשר משתנים למשקה נוזל מברך עליהם שהכל (ברכות לה: וש"ע או"ח סי' ר"ב סעיף ח').

ועדיפא מינה מצאנו בדין שרית מי צמוקים, דפסק מרן: משך המים והבדלים מן הצמוקים הוה ליה יין ומברך עליו בפה"ג וברכה אחת מעין שלש, והוא שיהיו צמוקים שתהיה בהם לחלוחית שאם ידרוך אותם יוצא מהם דבשן (או"ח סי' רב סעיף י'), הא למדת שגם במי שרית צמוקים מברכין עליו בפה"ג משם שבלעו מיץ הצמוקים וכל שכן במיץ ענבים או צמוקים עצמם.

ולענין קידוש אף על גב דהלכה פסוקה היא: סוחט אדם אשכול ענבים ומקדש עליו, מכל מקום מצוה לברור יין טוב לקדש עליו (או"ח סי' ערב סעיף ג'), והרמב"ן פוסל לקדש על יין לבן (שם סעיף ד'), והמג"א כתב: ומצוה ביין ישן (שם ס"ק ג'), ומסתברא דעסיס ענבים שהוא לבן אינו יין טוב כמו יין שאחרי תסיסה, הלכך מצוה לקדש על יין ממש וטוב ולא על עסיס ענבים שאינו יין טוב ומבורר. והנלענ"ד כתבתי.

שו"ת שבט הלוי חלק ט סימן נח

ב"ה, יום ג' ויגש תשנ"ג לפ"ק.

כבוד ידידינו המכובד הרב הגאון הג' מאד נעלה בקי בחדרי תורה ר' אלטר אליהו הלוי רובינשטיין שליט"א ר"מ רב בעיה"ק ירושת"ו.

אחדשה"ט וש"ת באהבה.

לנכון קבלתי מכתבו ואשר שאל כ"ת בענין תירוש מיץ ענבים שלנו שמברכים עליו בפה"ג ומקדשים עליו וכב' נתקשה דתינח יין מגתו וסוחט אשכול של ענבים במס' ב"ב צ"ז דמקדש עליו דאע"ג דאינו משכר עכשיו מכ"מ משכר לאחר זמן כמש"כ רשב"ם ב"ב שם צ"ז ע"ב ור"ל דלפ"ז לענין נסוך היין כשר דיעבד כמבואר בש"ס שם ולענין קידוש כשר לכתחלה, אבל מה שאינו נעשה שכן לגמרי כמיץ ענבים שלנו א"כ פסול גם דיעבד לניסוך, וא"כ יפסל ג"כ לקידוש כאשר יוצא לכאורה משיטת הש"ס דב"ב שם.

ואני אוסיף בתחלה עוד תמיהת הביאור הלכה בסי' רע"ב ס"ג במה שכל המחבר דמקדשים על יין מתוק, וכל במ"ב דמשמע אפי' במתוק מצד עצמו לא ע"י שמש ותמה הרבה בבה"ל דהא מבואר במנחות פ"ז ע"א דמתוק מצד עצמו פסול אפילו דיעבד לענין ניסוך ע"ג מזבח ואיך יכשר לקידוש, ונסתבך מאד בקושיא זו, ועיין במנחות שם פלוגתת רש"י ותוס' ולדעת רש"י בלשון ראשון ס"ל להגמ' דאפילו נמתק משמש פסול דיעבד והתוס' חולקים.

אבל מה אעשה שבעל בה"ל והרבה שעסקו בזה לא ראו דברי המאירי ב"ב שם והן בחי' המאירי פסחים ק"ז שכ' ז"ל המתוק מאליו בלא שום סבה עד שאינו משכר פסול לגבי מזבח ומקדשין עליו ע"כ, הנה למדנו דבר חדש דאינו משכר אינו פסול קידוש אם בלא"ה תורת יין פרי הגפן עליו, ואינו משכר הוא פסול מזבח דוקא ומש"כ גם רשב"ם דיין מגתו סופו לשכר, היינו כדי לת' להא דתני ר' חייא דיין מגתו לא יביא ואם הביא כשר גם למזבח, ולא נפסל מטעם אינו משכר לזה צריכים הטעם דסופו לשכר ולמדתי זה ג"כ מדברי המאירי שם שכ' ג"כ כדברי רשב"ם דטעם יין מגתו דכשר משום שבסופו יהי' שכר, ומוכח דלענין מזבח קאמר, אבל פסול אינו שכר לבד אינו פסול לענין קידוש, וקושית הגמ' שם ע"א לפי זה דאילמא יין מגתו אינו על דין קידוש אלא על יין מגתו למזבח דאינו פסול דיעבד וא"כ ע"כ ר' זוטרא בר טובי' לא מיירי מזה.

וכל הפסולים שם צ"ז ע"ב ממעטים משום שם פסול אחר כחמוץ או כמזוג וכיו"ב אבל אם הוא יין פרי הגפן מצד עצמו רק שאינו משכר אינו פסול כמש"כ במאירי ומיושב היטב שיטת השו"ע לענין מתוק מקושית הבה"ל, וענין יין אירופי שפסול שכ' כ"ת אינו ענין לכאן דהתם יוצא מתורת יין לגמרי.

אלא דקצ"ע מש"כ המאירי דפסול מתוק מאל"י מטעם אינו משכר, ובמנחות פ"ז ע"א קצת לא משמע כן אולם י"ל.

סו"ד לענ"ד אינו משכר אינו פסול לקידוש כמבואר במאירי בתנאי שאין עוד ריעותא ביין עצמו, ויש עוד להאריך בשיטת הש"ס דב"ב לדעת המאירי אך א"צ וגם אין זמני אתי. הרני דוש"ת בכבוד ואהבה - מצפה לרחמי ה'. נ"ב - וגם אם נימא דלשון הרשב"ם לא משמע כן ודעתו דגם לענין קידוש מעכב שכר מכ"מ דברי המאירי מפורשים להלכה.

שו"ת יחוה דעת חלק ב סימן לה

שאלה: מיץ ענבים ויין שעוברים תהליך של פיסטור, האם אפשר לקדש עליהם בשבת ויום טוב, ולברך עליהם בורא פרי הגפן, או שמא דינם כדין יין מבושל, שלדעת פוסקים רבים ברכתו שהכל נהיה בדברו, ואין מקדשים עליו?

תשובה: כתב רבינו האי גאון בתשובה, בשם הגאונים הראשונים: יין שנתבשל, כיון שעבר האור תחתיו והרתח, אין בו משום גילוי, לא משום יין נסך, ואין אומרים עליו שירה, ואין מברכים עליו אלא שהכל. והביא דבריו להלכה רבינו יצחק בן גיאת בספר מאה שערים (עמוד ג). וכן הביאו בעל העיטור ח"ב (בדף קלב ע"ד). וכן כתב רבינו נסים גאון במגילת סתרים בשם רב האי גאון, שאין לקדש על יין מבושל, ואין מברכים עליו אלא שהכל. והובאו דבריו בספר המנהיג (הלכות פסח אות נג). וכן כתב רב פלטוי גאון בתשובה, והובאו דבריו בספר המכריע (סימן כד), ובשבולי הלקט (סימן קמה). וכן כתב בשו"ת הרי"ף (סימן רצה), שהיין המבושל מברכים עליו שהכל, ואינו ראוי לקידוש היום, מפני שאין אומרים קידוש היום אלא על היין הראוי לינסך על גבי המזבח, ויין מבושל אינו ראוי לינסך על גבי המזבח. ע"כ. וכן הוא בשו"ת הגאונים (שערי תשובה סימן ד). וכן דעת רש"י בספר הפרדס (דף יז ע"ב). וכן כתבו הרא"ש והנימוקי יוסף (בבא בתרא צז ע"א) בשם רב צמח גאון. והרמב"ם (בפרק כט מהלכות שבת הלכה יד) פסק, שאין מקדשים על יין מבושל. וכתב הרב המגיד, שכן דעת כל הגאונים שאין לקדש על יין מבושל. ואף על פי שלא נזכר בפירוש בבבא בתרא (צז:), לאו כי רוכלא ליחשוב וליזיל. ויש מהגאונים מי שכתב שאין מברכים עליו אלא שהכל, ואין כן דעת רבינו שלא הזכיר כן בהלכות ברכות. אבל האחרונים הסכימו שמקדשים על יין מבושל, שהרי השביחו, ועלויו עלייה. וכן הסכימו הרמב"ן והרשב"א. ע"כ. והתוספות פסחים (דף קט:): כתבו שמקדשים על יין מבושל. וכן כתבו עוד התוספות בבבא בתרא (צז ע"א), והביאו שכן מפורש בירושלמי (פרק ערבי פסחים), שיוצאים ידי חובת ארבע כוסות ביין מבושל ובקונדיטון. (ודחו סברת רש"י והר"ש שכתבו שיין מבושל מברכים עליו שהכל משום דאישתני לגריעותא). וכן כתבו בחידושי הרמב"ן והרא"ש והנימוקי יוסף שם. (וראה עוד בחידושי הרמב"ן ע"ז ל: סוף ד"ה הלכתא). וכן העלה

הרשב"א בתשובה (סימן כד), ובמיוחסות (סימן קצ). וכן העלה רבינו ישעיה הראשון בספר המכריע (סימן כד). וכן כתב בספר המנהיג (הלכות פסח אות נג). וכן פסק מהר"ם מרוטנבורג בתשובה (דפוס פראג סימן תע). וכן כתב הריטב"א בחידושי לעבודה זרה (דף כט): בד"ה אמר רב חסדא, שאף על פי שאמרו יין מבושל אין בו משום מגע עכו"ם ואינו נאסר משום יין נסך, מכל מקום שם יין ודאי עליו בין לענין קידוש בין לענין ברכה שמברכים עליו בורא פרי הגפן, ורק לענין איסור נסך לא גזרו עליו, מפני שאין רגילים לשתות ממנו אלא דרך תענוג ודבר מועט ולפרקים ואינו מצוי אצל הכל, ולפיכך לא היה בכלל גזירה ועמד בהיתרו. ע"כ. (וראה עוד בחידושי הריטב"א בבא בתרא צז:). וכן כתב הר"ן (בפרק ערבי פסחים). וכן פסקו בשו"ת התשב"ץ חלק א' (סימן פה), ובשו"ת הריב"ש (סימן י). וראה עוד בראבי"ה (פסחים, סימן תנג), ובאור זרוע (סימן קסב). וכן דעת עוד פוסקים ראשונים. ומרן הבית יוסף (/או"ח/ סימן רב וסימן ערב), הביא דברי הפוסקים בזה, וכתב שדברי הראשונים שסמכו על הירושלמי שמקדשים על יין מבושל ומברכים עליו בורא פרי הגפן, דברים של טעם הם, וכן הלכה. וכן פסק בשלחן ערוך שם /או"ח סי' ר"ב, ערב/. וכתב הרמ"א בהגה שכן המנהג.

ולכאורה היה מקום להעיר בזה על מרן הבית יוסף, שמאחר ששנים מתוך שלשה עמודי ההוראה, והם הרי"ף והרמב"ם, הסכימו לדעת הגאונים שאין מקדשים עליו, היה לו לפסוק כדבריהם, על פי הכלל שקבע בהקדמתו לבית יוסף. (וראה למרן החיד"א בברכי יוסף חשן משפט סימן כה אות כט). ונראה שמרן הבית יוסף לא ראה תשובת הרי"ף, ולכן פסק כדברי רוב הפוסקים שחולקים על הרמב"ם. אולם בהגלות נגלות תשובות הרי"ף הנ"ל, נראה לכאורה שיש לחוש לשיטת הרי"ף והרמב"ם שפסקו כדברי הגאונים שאין לקדש על יין מבושל. וגם על עצם הברכה על יין מבושל, אף על פי שהרב המגיד סובר שדעת הרמב"ם היא לברך בורא פרי הגפן על יין מבושל, מפני שלא הביא דין זה בהלכות ברכות, מכל מקום רבינו ירוחם כתב, שהרמב"ם סובר שיש לברך שהכל על יין מבושל. (וראה בבית יוסף ריש סימן רב, שהעיר על דברי רבינו ירוחם, שלא מצאנו כן בדברי הרמב"ם, ומה שכתב הרמב"ם שאין מקדשים עליו, הרי פירש שהטעם הוא מפני שאינו ראוי לינסך על גבי המזבח. וראה בהערת הרב המו"ל שו"ת הראב"ד סימן פ"ז. ודו"ק). ועל כל פנים כלל גדול בידינו ספק ברכות להקל, ואם כן היה ראוי לפסוק שיש לברך על יין מבושל ברכת שהכל.

אולם נראה שאין לחשוב נידון זה לספק ברכות, כי אפילו לדעת הגאונים והרי"ף והרמב"ם שסוברים שיש לברך על יין מבושל שהכל, זהו דוקא לענין לכתחילה, אבל בדיעבד גם הם יודו שהמברך בורא פרי הגפן על יין מבושל יצא. שהרי באמת פרי הגפן הוא, ואף על פי שנשתנה לגרועות, מכל מקום שם פרי הגפן עליו, ואינו משקר בברכתו. וכמו שכתב כיוצא בזה המגן אברהם (סימן רו סק"א), שאף על פי שהמברך על פרי האדמה בורא פרי העץ לא יצא, מכל מקום פירות הגדלים באילן, שצריך לברך עליהם בורא פרי האדמה משום שלא נגמר הפרי, או מפני שאינם עיקר הפרי, אם בירך עליהם בורא פרי העץ יצא. והסביר הפרי מגדים שם, שהטעם לזה משום שהמברך בורא פרי העץ על פרי האדמה משקר בברכתו, שהרי אין הפרי יונק מהעץ, אבל פרי האילן שברכתו בורא פרי האדמה מפני שלא נגמר הפרי, או שאינו עיקר פרי, ובירך עליו בורא פרי העץ, הרי אינו משקר בברכתו, שבאמת הוא יונק מן העץ, ורק לכתחילה יש לו לברך בורא פרי האדמה. ע"ש. וכן כתב מרן החיד"א בברכי יוסף (סימן רו סק"ב). ע"ש. גם הצ"ח (ברכות מסע"א) כתב, בדין פירות שהם מיני אטד, (שסובר רבינו מנחם בתוספות שם, שצריך לברך עליהם בורא פרי האדמה), שמודה רבינו מנחם שאם בירך עליהם בורא פרי העץ יצא, שהרי בודאי עץ הוא, אלא שאינו חשוב לקבוע לו ברכה חשובה, ואין צריך לברך עליו לכתחילה בורא פרי העץ, אבל בדיעבד אם בירך עליו בורא פרי העץ יצא. ע"ש. וכן הלכה בפירות אדמה שטובים מבושלים יותר מחיים, שבעודם חיים צריך לברך עליהם שהכל, אם בירך עליהם בורא פרי האדמה יצא. וכמו שכתב הפנים מאירות חלק א' (סימן נח), והוא להלכה בברכי יוסף (סימן רו סק"ג), ובשערי תשובה שם. והוסיף השערי תשובה, שאם מסופק בפרי אדמה אם הוא טוב חי ממבושל או להיפך, יברך עליו בורא פרי האדמה בין כשהוא חי בין כשהוא מבושל, שמכיון שבדיעבד יצא, עדיף לברך בורא פרי האדמה יותר מברכת שהכל, כיון שברכת בורא פרי האדמה מבוררת יותר. ע"ש. ולכן אף ביין מבושל שלדעת רוב הפוסקים צריך לברך עליו בורא פרי הגפן, וגם החולקים מודים שאם בירך עליו בורא פרי הגפן בדיעבד יצא, ראוי יותר לברך עליו בורא פרי הגפן. ושוב מצאתי בשו"ת פנים מאירות חלק ג' (סימן כא) שישב על מדוכה זו, והקשה על מרן שפסק לברך בורא פרי הגפן על יין מבושל, ולא חשש לסברת גאוני עולם שכתבו שיש לברך עליו שהכל. ותיירץ, שהטעם משום שאף לדברי החולקים, בדיעבד אם בירך על היין מבושל בורא פרי הגפן, ולאחריו ברכת מעין שלש, יצא. וכמו שפסק כיוצא בזה מרן השלחן ערוך (/או"ח/ סימן רח סעיף טו), שאם בירך בדיעבד על הענבים בורא פרי הגפן, או שבירך לאחריהם על הגפן יצא. והוא הדין לכאן. ע"ש. וכן כתב הגאון מהר"ם שיק בתשובה (חלק אורח חיים סימן פד), והוכיח כן מדברי המגן אברהם (סימן רו סק"א) הנ"ל. וכן כתב הגאון רבי רפאל מוואלוז'ין בשו"ת תורת רפאל (סימן יז). וראה עוד בשו"ת נחלת בנימין (סימן נא). ובשואל ומשיב רביעאה חלק ג' (סוף סימן קכז). ע"ש. ואף לענין לקדש על יין מבושל, נראה שנחשב כחמר מדינה, ואפילו לסברת האומרים שאין לקדש עליו, זהו רק לכתחילה, אבל בדיעבד אם קידש עליו יצא. וכן כתב באור זרוע חלק א' (סימן קסב), שאין להביא ראייה שצריך לברך על יין מבושל בורא פרי הגפן, מדברי הירושלמי (פרק ערבי פסחים) שיוצאים ידי חובת ארבע כוסות ביין מבושל, ומוכח שמקדשים עליו, שאני אומר יוצאים בו ומברכים עליו שהכל, כדין חמר מדינה. ע"ש.

ויש להוסיף עוד, מה שכתב בשו"ת התשב"ץ חלק א' (סימן פה), שאפשר שאף הגאונים שאמרו שאין מקדשים על יין מבושל, ואין מברכים עליו בורא פרי הגפן, לא אמרו כן אלא על יין שנתבשל הרבה ונעשה כעין דבש ולא נשאר עליו שם יין, ובודאי שבזה הדין עמהם, אבל יין שנתבשל מעט, ולא נשתנה בטעמו וריחו, שם יין עליו, ומקדשים עליו ומברכים עליו בורא פרי הגפן. ע"ש. וכן כתב המאירי (עבודה זרה כט:), שלא אמרו שיין מבושל אין בו משום ניסוך, אלא שבישלו כל כך עד שנשתנה טעמו וריחו מכמות שהיה, ומכיון שבטל חינו אין חיבת ניסוך עליו. ע"כ. (וראה עוד בשו"ת הגאונים, שערי תשובה, סימן רנח). גם מרן החיד"א בספר ככר לאדן (דף קסב ע"א), צדיק עתק דברי הגאון מהר"ם די לונזאנו, שכתב, שמה שאמרו יין מבושל אין בו משום גילוי, ולא משום ניסוך, אין זה בבישול סתם, אלא בבישול רב עד שטעמו השתנה מטעם יין לטעם דבש. והכי מסתברא. ע"כ. וכן כתב הכנסת הגדולה יורה דעה (סימן קכג הגהות בית יוסף אות יד) בשם הרי"א ז"ל. וכפי שהסביר כוונתו

הגאון רבי חיים פלאג' בספר רוח חיים (שם סק"ב). ע"ש. והגאון רבי יצחק טאייב בערך השלחן יורה דעה (סימן קכג סק"ה) כתב כן בדעת הרמב"ם. וע"ש. וראה עוד בשו"ת שביתת יום טוב (חלק יורה דעה סימנים א - ד). ובספר בית אהרן קריספין (דף מד ע"ב). ובספר בן איש חי (שנה ב', פרשת בלק אות ז). ואם כן יש כאן כעין ספק ספיקא, שמא הלכה כרוב הפוסקים שיין מבושל נשתנה למעליותא, ומברכים עליו בורא פרי הגפן, ומקדשים עליו, ואם תמצא לומר שהלכה כדברי הרי"ף והרמב"ם שחולקים וסוברים שאין מקדשים עליו ומברכים עליו שהכל, שמא לא אמרו כן אלא כשנשתנה טעמו וריחו, ויצא מכלל יין, מה שאין כן בפיסטור של היין, שעדיין עמד טעמו בו וריחו לא נמר, לכל הדעות יש לברך עליו בורא פרי הגפן ומקדשים עליו. ובצירוף הטעם שאף לדעת הגאונים בדיעבד אם בירך עליו בורא פרי הגפן וקידש עליו יצא, בודאי שיש להורות כן לכתחילה, כפסק מרן שקבלנו הוראותיו. וכן פשט המנהג. וידוע שבמקום מנהג אין לומר ספק ברכות להקל, וכמו שכתב התרומת הדשן (סימן לד). וכן הסכימו כל האחרונים.

לפיכך יין ומיץ ענבים מפוסטרים, מברכים עליהם בתחילה בורא פרי הגפן, ולבסוף ברכה מעין שלש, שהיא על הגפן ועל פרי הגפן. ומקדשים עליהם בשבתות וימים טובים.

שו"ת משנה הלכות חלק יג סימן לח

מיץ ענבים מהו לקדש עליו

ער"ח סיון זמן קבלת התורה התשנ"ג בני" יצו"א
מע"כ האי צורב עוסק בחוקי חורב שמואל צבי' בענדער הי"ו

שלום וברכה, בדבר שאלתו שקשה לו לשתות יין חי אבל יכול לשתות מיץ ענבים מבושל לענין קידוש מה עדיף, לשמוע מאחר המקדש ולצאת ידי חובתו, או עדיף לקדש בעצמו על מיץ ענבים מבושל, או על שאר חמרי מדינה.

ובאמת כאן שתי ענינים שאל, ולענין לצאת ידי חובתו בקידוש לא ראיתי חסרון בזה אדרבה קיי"ל ברוב עם הדרת מלך ויש מקומות שמקפידין דוקא שאחד יקדש לכולם, וא"כ למה לא יצא ידי חובתו באחר המקדש ואולי כוונתו היכי שיכול הוא להיות המקדש ומוציא את הרבים ידי חובתם מה עדיף, או שהוא נוהג לקדש כדרך עולם שמקפידין להיפוך שכל אחד יקדש עכ"פ בליל שבת, וטעמם ונימוקם עמם.

והנה על משקאות אחרות בליל שבת אין מקדשין כלל כמבואר בש"ע א"ח סי' רע"ב ס"ט ובבוקר מקדשים על שאר משקאות ובפרט על יי"ש שנהגו אפי' לכתחילה ובמקום שיש יין נמי כמה גדולים העדיפו יי"ש בבוקר ולכן בבוקר מקדש לכתחילה על שאר משקים בפרט מי שיין לא מתקבל ליה והשאלה בלילה דוקא.

ולפענ"ד הנה לענין לקדש על מיץ ענבים מותר לכתחילה כמבואר בגמ' ב"ב צ"ז ואמר רבא סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קדוש היום ונפסק כן בש"ע סי' רע"ב ס"ב יין מגתו מקדשין עליו וסוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום. ועיין מ"ב שמפרש מאי קמ"ל סוחט אדם אשכול ענבים דרבנותא קמ"ל אף שהוא חדש לגמרי שזה מקרוב שסחטו קודם השבת אפ"ה מותר לקדש לפ"ז יין מגתו קודם ולכן קדמו המחבר, ולפענ"ד הא קמ"ל דיין מגתו כבר השמרים נצוללו וירדו ונשאר יין אלא שהוא מגתו אבל אשכול ענבים שסוחט אכתי מעורב בו הכל היין והשמרים ואפ"ה מקדש בו והא קמ"ל רבא דסוחט אדם אשכול ענבים.

ואולי בזה יש לפרש נמי שינוי הלשון שלשון המחבר יין מגתו מקדשין עליו וסוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום ולמה שינה בלשונו וכתב ואומר עליו קידוש ולא לישנא דמקדשין ולפי פשטות לפי שהוא לישנא דרבא שאמר שם ואומר עליו קידוש היום, ולהנ"ל י"ל דיין מגתו מקדשין קאי על הכל וסוחט אדם לאו כ"ע רק סוחט אדם ומיהו מלשון דאמר רבא בגמ' משמע אדרבה מינה מדייק דאפי' לכתחילה נמי ע"ש וברשב"ם ובלשון הרא"ש שם דתני ר' חייא יין מגתו לא יביא ואם הביא כשר וכיון דאם הביא כשר אנן אפי' לכתחילה מקדשין עליו דאמר רבא סוחט אדם אשכול ענבים ואומר עליו קדוש היום ע"ש.

ומבואר דאדרבה מה שמקדשין איין מגתו הראי' מרבא דסוחט אדם וא"כ דא ודא חדא הוא וצ"ע על מ"ב דמחלק בינייהו בטעמא, איברא דיש לומר דיין מגתו גרע לגבי זה דהרי יין מגתו כשהוא תוסס כבר אינו ראוי עד שיעשה יין וא"כ בסוחט אשכול שאכתי ודאי אינו תוסס ואומר עליו קידוש לכתחילה אבל יין מגתו שאפשר כבר התחיל קצת להיות תוסס ואפ"ה מקדשין עליו ויהי' לשון מקדשין בדיעבד יותר מלישנא דאומר עליו שהוא לכתחילה ויליף הא מהא. ועיין מהרי"ל הל' שבת אמר מהר"ש רש"י לקדש לכתחילה על יין חדש מגתו כדתנן סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום וכן הוא בעצמו הי' מקדש על הנבצר תוך שבועיים גם אם מוכרים יין ישן בעיר.

ומיהו לענין יין מבושל הנה כבר פסקו בש"ע סי' ר"ב ס"א וסי' רע"ב דמברכין עליו בפה"ג ומקדשין עליו וגם לענין ד' כוסות פסקו כן ועיין רא"ש ב"ב הנ"ל ויין מבושל הי' אומר ר"ת ז"ל דמברכין בפה"ג וגם מקדשין עליו והביא ראי' מירושלמי דיין מבושל משובח ועלויי עלייה אפילו לרבנן דר' יהודה, ומה שכתב רב צמח גאון ורש"י דאף לברך מברכין עליו שהכל דחו לה ע"ש, והגם בדפמ"א פקפק קצת למה לא חוששין עכ"פ לכתחילה מ"מ בזמנינו שהיינים הם כולם מעורבים עם צוקר וכיוצא בו וגם היין גמור שלנו לא נעשה על דרך שעשו יינות מלפנים שעמד בחביות ונעשה יין ע"י חימוץ בדרך הטבע אלא עושים ע"י מיני כעמיקאלען ושופכין בו גם כעמיקאלען לעשותו חזק כפי רצונם ושופכין מים בתוך היין כך שלכמה פוסקים אולי אין לברך עליהם כלל אלא שהכל אלא שעכ"פ נשאר בשם חמר מדינה לענין קידוש אבל לגבי זה כבר לפענ"ד הסוחט אשכול ענבים עדיף לקידוש דעכ"פ יודע שהמיץ הוא מיץ ענבים שאמר רבא שאומר עליו קידוש היום.

בברכה וכו"ס המברכו בלב ונפש, מנשה הקטן